

A jogalkotás nem tudja követni a technológiai fejlődést

Az információs társadalom jogra gyakorolt hatásával foglalkozó előadássorozat kezdődik a Kúrián hétfőn. Az előadók a többi között az adatbázisok, az elektronikus eljárások, az interneten elkövetett személyiségi jogi jogsértések, az internetes vásárlások, a távmunka, a távszerződések jogi megítélésének nehézségeit járják körül havi rendszerességgel, de szó lesz az elektronikus pénz és a vezető nélküli autók használatából adódó problémákról is – mondta Gyekiczky Tamás bíró. Az előadássorozat célja a jogilag már többé-kevésbé rendezett kérdések alapos áttekintése mellett a formálódó problémák feltérképezése – mondta a szakember.

A jogilag szabályozott és 2016-tól tömegessé váló elektronikus bírósági eljárásokban például a határidők számítása néha az informatikai problémák miatt nem várt nehézségeket okozhat a bírónak. A határidő elmulasztásának egy polgári jogvitában nagyon súlyos, akár döntő jelentősége is lehet, ezért nem mindegy, hogy a peres fél késlekedett vagy esetleg a bíróság elektronikus rendszere nem működött műszaki hiba, leállás vagy akár karbantartás miatt. A rendszer működik, de nem árt ennek ellenére körüljárni az elektronikus eljárások kérdéseit – mondta Gyekiczky Tamás.

Másik példaként említette, hogy a mezőgazdasági földalapú támogatással kapcsolatos perekben számos alkalommal felmerült, vajon a pályázó hibájából rosszak a feltöltött adatok vagy az informatikai rendszer miatt. Ráadásul előfordult, hogy az ennek eldöntésére felkért informatikai szakértő elhárította a per szempontjából lényeges kérdés megválaszolását – jegyezte meg a bíró. Ma az ilyen kérdések megnyugtató tisztázása érdekében a bírósági igazgatás rendszeresen tájékoztatja a bírókat arról, mikor milyen természetű leállások voltak az elektronikus rendszerben.

Kevésbé szabályozott azonban az interneten elkövetett személyiségi jogi jogsértések kérdése. Van,

amikor még az se egyértelmű, hogy kit lehet bepeperelni, mondjuk egy privát blogon elkövetett jogsértés miatt, illetve miként található meg a potenciális alperes, az internetes felület tulajdonosa, fenntartója vagy üzemeltetője, akinek ráadásul a székhelye könnyen lehet, hogy a föld túlsó felén van – mutatott rá. Gyekiczky Tamás elmondta: az elektronikus rendszerekben őrzött személyiség profil – cookie vagy süti – követi és egyedileg rögzíti, tárolja, illetve felhasználja az oldalra látogató felhasználói szokásaira vonatkozó adatokat, esetenként akár a fogyasztói magatartás ismeretének kihasználása, befolyásolása érdekében. Továbbá programokat helyezhet el a felhasználó gépén. Ezek is olyan tömegesen előforduló helyzetek, amelyeket ma még nem tud kezelni a jog.

Kitért arra, hogy a munkajog terén szintén szabályozási hiányosságok és jogalkalmazás nehézségek merülnek fel. Így például amikor egy telefonos marketing cég indiai munkaadója és magyar munkavállalója jogvitájában kellene a két jogrendszer közötti távolságot áthidalni, vagy amikor egy cég elvállal egy szoftverkészítést és ahhoz az interneten nyílt forráskóddal toboroz alvállalkozókat, akkor az elkészült szoftverrel kapcsolatban nehezen kezelhető kérdések merülnek fel az adózás, a szerzői jog vagy éppen a szavatosság terén, amelyek egyaránt érinthetik a fővállalkozót, az alvállalkozót és a vásárlót.

A szakember kiemelte: átalakulnak és esetenként nem szerveződnek újjá a hagyományos jogi fogalmak, intézmények, és ez a bírónak nagy problémákat okozhat a jogalkalmazás során. Például amikor egyes hatóságok valósággal "feloldódnak" a neten, akkor a megszűnésükkor teljesen kétségesse válik a jogutódlásuk, azaz, hogy a jogukat és a kötelességeiket milyen más szervezet viszi tovább. Az új közigazgatási perrendtartás bizonyos esetekben egyenesen a bíró feladatává teszi, hogy a jogsérelmet szenvedett félnek alperest találjon, akivel szemben felperesként megkísérelheti a jogérvényesítést – közölte Gyekiczky Tamás.

Szólta arról, hogy míg az informatikai rendszerek ma többnyire globálisan szerveződnek és működnek, addig a jogrendszerek az államhatárokhöz illetve a különféle államközi egyezményekhez és nemzetközi jogi jogalanyokhoz igazodnak, így gyakran nem képesek megragadni a globális informatikai térben keletkező, megszűnő vagy anonimá váló jogviszonyokat, érvényesíteni a jogi felelősséget. A jogalkalmazás egyik fontos része, mikor a jogalkalmazó az elé kerülő konkrét esetet megfelelteti egy arra vonatkozó jogszabállyal. Az informatikai, elektronikus tér tipikusan olyan terület, ahol a robbanásszerű technológiai fejlődés gyorsan változó konfliktushelyzeteket idéz

elő, amelyeket a jogalkotás nem tud követni, ezért egyre nagyobb szerepe lesz az általános tájékozottságnak, értékrendnek, kultúrának.

Az előadássorozat célja, hogy a jog és a informatika határterületein felbukkanó jogvitákat tárgyaló bíróknak legyen mihez nyúlniuk, és az új jogszabályok véleményezésében el tudjanak indulni – mondta Gyekiczky Tamás.

Forrás: <https://sg.hu/cikkek/it-tech/124351/a-jogalkotas-nem-tudja-követni-a-technologiai-fejlodest>

Válogatta: Berke Barnabásné